

# Intellectual Disability among in-patients with Substance Use Disorders

**Kirsten Braatveit**

Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen

Seksjon for forskning og innovasjon, Helse Fonna HF



**HELSE FONNA**

# Disposisjon

Bakgrunn

Mål for forskningsprosjektet

Artiklene

Overordnet design

Metode og resultater artikkel I, II og III

Konklusjon

Implikasjoner

# Bakgrunn for studien

Personlig bakgrunn

# Bakgrunn for studien

Vitenskapelig bakgrunn

# Bakgrunn for studien

- Forekomst av rusproblematikk på 0.5-6.0%
- Begrenset tilgang til rusbehandling
- Høyere drop-out/avbrudd i rusbehandling
- Negativt møte med rusbehandling
- Tilpassede kartleggingsverktøy og tilrettelagt behandling
- Behandlet i tjenester for mennesker med nedsatt funksjon

(Cooper et al., 2007; Lin et al., 2016; Slater, 2010a; Sturmey et al., 2003; Chapman & Wu 2012; Slayter, 2010b; Slayter, 2008; Taggart et al., 2007; vanDuijvenbode et al., 2015; VanDerNagel et al., 2011b; VanDerNagel et al., 2013; Taggart et al., 2006; VanDerNagel et al., 2011a)

# Bakgrunn for studien

- Borderline psykisk utviklingshemming
- Uidentifiserte
- Forekomst av utviklingshemming og borderline utviklingshemming blant rusmiddelavhengige på 6-39%
- Identifikasjon sentralt for differensialdiagnostikk og behandling

(Didden, 2017; vanDuijvenbode et al., 2015; Ferrari, 2009; Hassiotis, 2015; Peltopuro, et al., 2014; Juberg et al., 2017; Nieuwenhuis et al., 2017; Søndena et al., 2011; Søndena et al., 2008; Luteijn et al., 2017; VanDerNagel et al., 2014; Westermeyer et al., 1996)

# Bakgrunn for studien

- Identifikasjon av psykisk utviklingshemming blant rusmiddelavhengige
- Screening for psykisk utviklingshemming blant rusmiddelavhengige

(Battin-Pearson et al., 2000; De Witte et al., 2013; Fried et al., 2002; Jackson et al., 2016; Kubicka et al., 2001; Latvala et al., 2009; Lin et al., 2010; Luczak et al., 2015; Meyer et al., 2012, Mokrysz et al., 2016; Rogeberg, 2013; Tarter et al., 1995; Tarter et al., 2003; Schottenbauer et al., 2007)

# Mål for forskningsprosjektet

## Hovedmål

- Undersøke forekomsten og karakteristikkene av utviklingshemming og borderline utviklingshemming blant pasienter innlagt for rusbehandling ved bruk av alle tre kriteriene for utviklingshemming.
- Undersøk Hayes Ability Screening Index egnethet for screening av utviklingshemming blant pasienter innlagt for rusbehandling.

## Delmål

- Undersøke faktorer som bidrar til varians i IQ blant pasienter innlagt for rusbehandling



# Artikler i prosjektet

## Artikkel I

Intellectual functioning in in-patients with substance use disorders: Preliminary results from a clinical mediation study of factors contributing to IQ variance. (*European Addiction Research, 2018*)

## Artikkel II

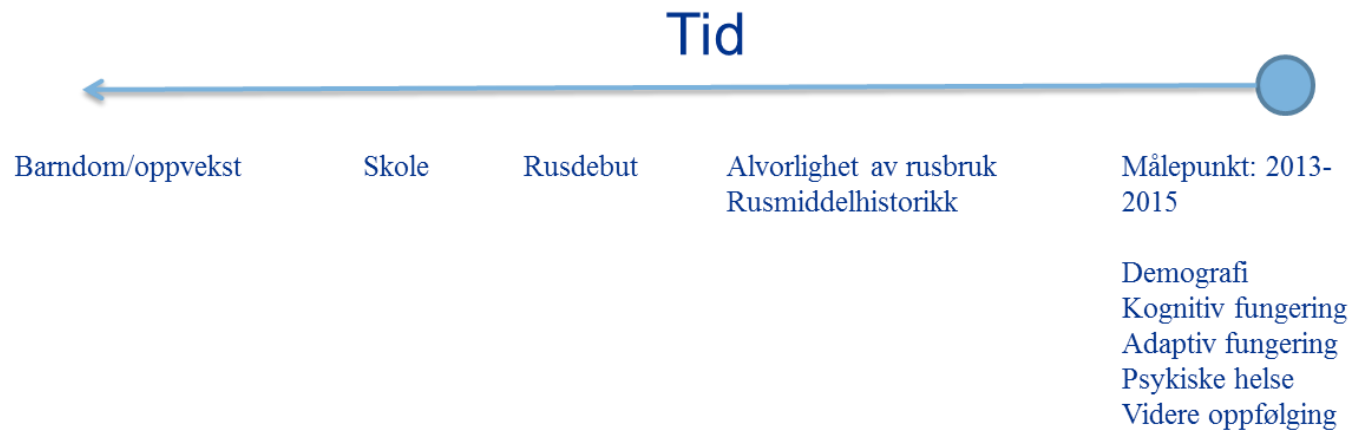
The prevalence and characteristics of intellectual and borderline intellectual disabilities in a sample of inpatients with substance use disorders: Preliminary clinical results. (*Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities, 2018*)

## Artikkel III

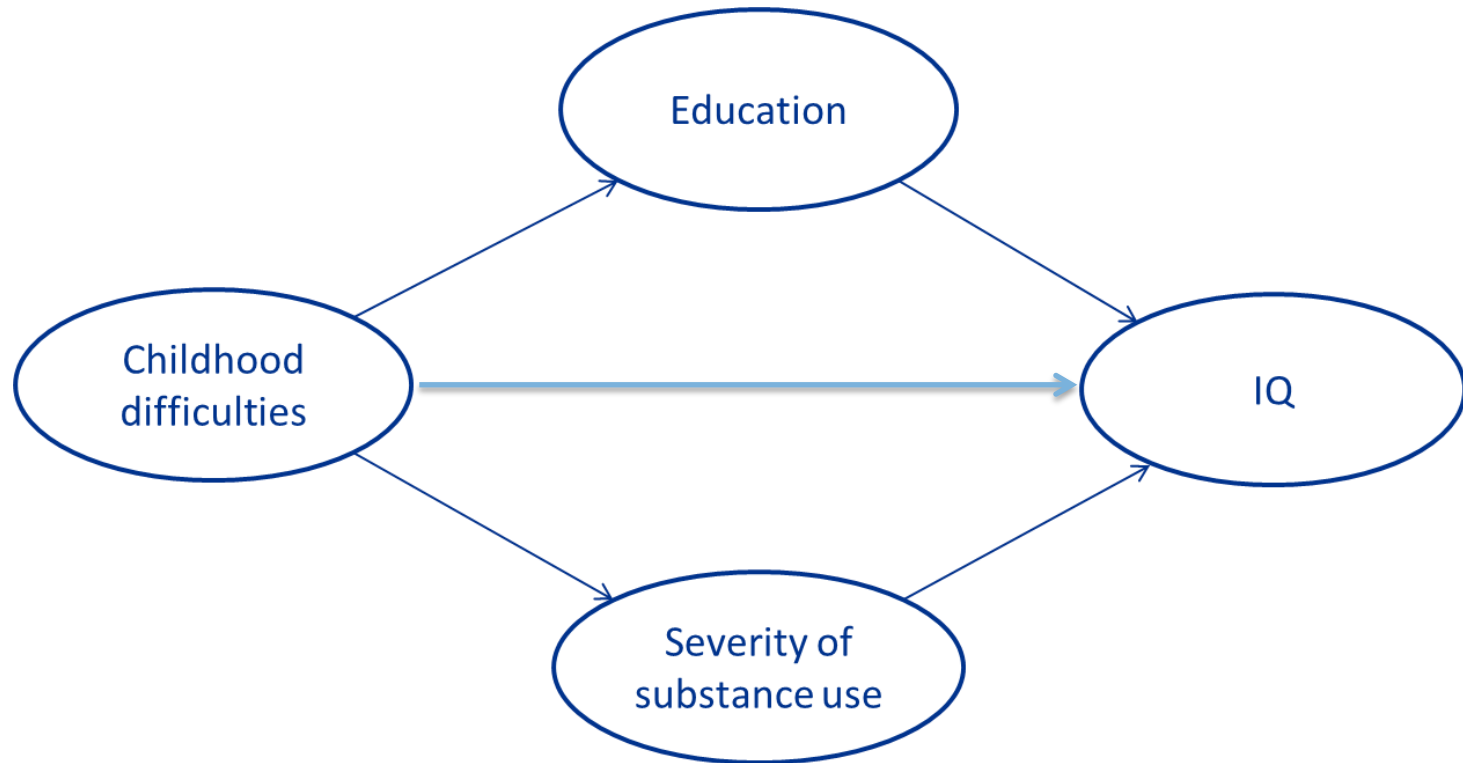
Screening for intellectual disabilities: a validation of the Hayes ability screening index for in-patients with substance use disorder. (*Nordic Journal of Psychiatry, 2018*)

# Overordnet design

Retrospektiv studie med ett målepunkt:



# Artikkel I: Metode



# Artikkel I: Resultater

- Ingen forskjell i IQ skårer ut i fra type rusmiddel
- Ingen forklart variasjon i IQ som følge av alvorlighet av rus
- IQ hovedsakelig assosiert med lærevansker som barn og utdanning
- Lærevansker i barndommen hadde både en direkte effekt på IQ og en effekt på lengden av utdanning som igjen påvirket IQ

## Artikkel II: Metode

	IQ (WAIS-IV)	Adaptiv fungering (Vineland II)	Debut før fylte 18 år (selvrapport)
Psykisk utviklingshemning	<70	<70	*
Borderline utviklingshemning	70-85	70-85	*

## Artikkel II - resultater

Rundt 30% forekomst av psykisk utviklingshemming/  
borderline utviklingshemming (7.7% /24.2%)

Psykisk utviklingshemming/borderline utviklingshemming assosiert med:

- Lavere utdanning
- Flere selvrappede lærevansker i barndommen
- Mer kontakt med offentlige instanser i barne/ungdomsårene
- Flere tilbakefall til rus i løpet av behandlingsperioden
- Høyere forekomst av tilleggslidelser innen psykose og atferdsvanske spekteret
- Ikke diagnostisert med utviklingsrelaterte vansker

# Rusbehandling – forekomst av generelle lærevansker

Eksempel: Behandlet i TSB 2012: ca 30 000

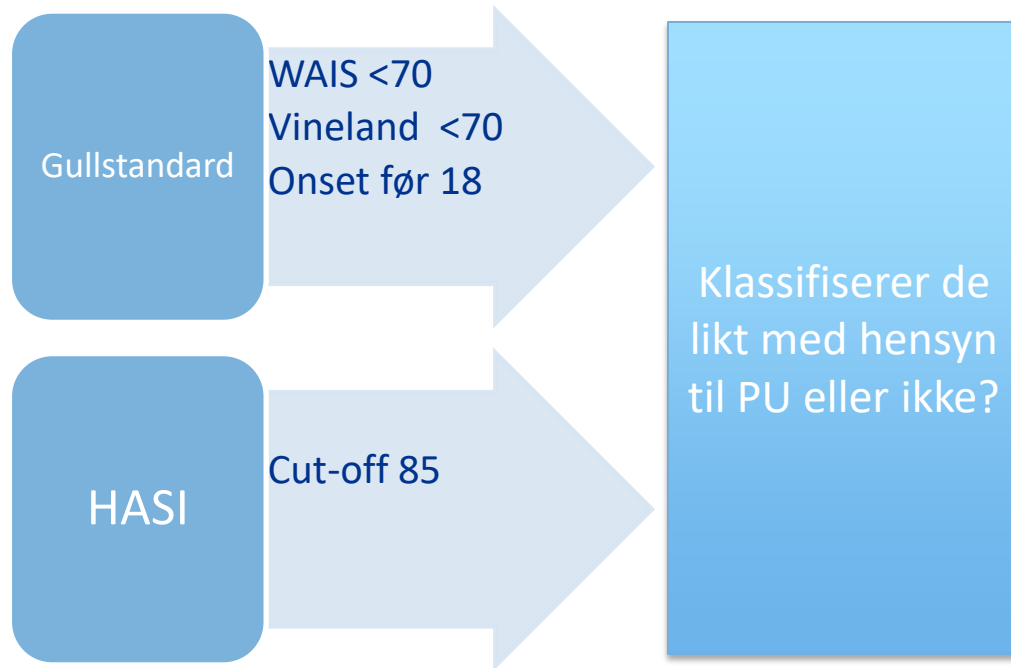
Personer med utviklingshemning estimert til: 2 200

Personer med borderline estimert til: 7 000



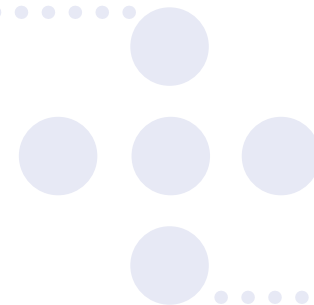
#216866320

## Artikkel III - metode





# HASI



# Artikkel III - resultater

## HASI cut-off 85

- Sensitivitet: 100%
- Spesifisitet: 65.4%
- 76.2% av de feilklassifiserte hadde borderline utviklingshemming
- Ved å senke cut-off til 80.7 kunne spesifisiteten økes til 80.8% uten å påvirke sensitiviteten

# Konklusjon

## Hovedkonklusjoner

- Høy forekomsten av psykisk utviklingshemming og borderline utviklingshemming
- Uidentifiserte
- HASI er egnet til å screene for generelle lærevansker blant ruspasienter
- IQ variasjon syntes å henge sammen med pre-morbide faktorer heller enn rus

# Implikasjoner

- Metode for å fange opp mulig utviklingshemming blant innlagte ruspasienter
- Helhetlig forståelse og differensialdiagnostikk
- Mulighet for å sette inn tilpassede kartleggingsverktøy
- Mulighet til å justere rusbehandlingen
- Påvirker muligheter for tjenester – åpner dørene til et eksisterende behandlings og omsorgsapparat
- Bidrar til utvikling av gode tjenester i kommunen
- Stimulere til videre forskning i forståelse og behandling for mennesker med psykisk utviklingshemming og rusmiddelavhengighet

# Utvalgte referanser

- Chapman, S. L. C., & Wu, L. T. (2012). Substance abuse among individuals with intellectual disabilities. *Research in Developmental Disabilities, 33*(4), 1147–1156.
- Jackson, N. J., Isen, J. D., Khoddam, R., Irons, D., Tuvblad, C., Iacono, W. G., ...Baker, L. (2016). Impact of adolescent marijuana use on intelligence: Results from two longitudinal twin studies. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 113*(5), E500-E508.
- Juberg, A., Røstad, M., & Søndena, E. (2017). Substance use problems among people with mild/borderline intellectual disability: Challenges to mainstream multidisciplinary specialist substance treatment in Norway. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs, 43*(2), 173-185.
- Lin, A., Balogh, R., McGarry, C., Selick, A., Dobranowski, K., Wilton, A.S., & Lunsby, Y. (2016). Substance-related and addictive disorders among adults with intellectual and developmental disorders (IDD): an Ontario population cohort study. *BMJ Open, 6*
- Luteijn, I., Didden, R. & VanDerNagel, J. (2017). Individuals with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning in a forensic addiction treatment center: Prevalence and clinical characteristics. *Advances in Neurodevelopmental Disorders, 1*(4), 240-251.
- Meier, M. H., Caspi, A., Ambler, A., Harrington, H., Houts, R., Keefe, R. S., ... Moffitt, T. E. (2012). Persistent cannabis users show neuropsychological decline from childhood to midlife. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 109*(40), E2657-E2664.
- Peltopuro, M., Ahonen, T., Kaartinen, J., Seppälä, H., & Närhi, V. (2014). Borderline Intellectual Functioning: A Systematic Literature Review. *Intellectual and Developmental Disabilities, 52*(6), 429-443.
- Søndena, E., Nygård, Ø., Nøttestad, J. A., & Linaker, O. M. (2011). Validation and adaptation of the Norwegian version of Hayes Ability Screening Index for intellectual difficulties in a psychiatric sample. *Nordic journal of psychiatry, 65*(1), 47-51.
- Van Duijvenbode, N., VanDerNagel, J.E., Didden, R., Engels, R.C.M.E., Buitelaar, J.K., Kiewik, M., & de Jong, C.A.J. (2015). Substance use disorders in individuals with mild to borderline intellectual disability: Current status and future directions. *Research in Developmental Disabilities, 38*, 319-328.

Takk for oppmerksomheten!